

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

ВИСНОВОК

до проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків" та деяких інших законодавчих актів України щодо регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках

(реєстр. № 5865 від 26.08.2021)

*6 жовтня 2021 року
протокол № 79*

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 6 жовтня 2021 року (протокол № 79) розглянув проект Закону про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків" та деяких інших законодавчих актів України щодо регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках (реєстр. № 5865), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України.

Даний проект Закону покликаний забезпечити побудову на ринках капіталу та організованих товарних ринках в Україні ефективної системи здійснення регулювання, нагляду та контролю, а також запобігання зловживанням на цих ринках у відповідності з Принципами Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) та іншою міжнародною практикою. Також проектом передбачене відповідне розширення регуляторних повноважень та інституційної спроможності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). Вказане, зокрема, дозволить реалізувати зобов'язання України відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику з Міжнародним валютним фондом у частині "прийняття законопроекту, який посилює незалежність та інституційну спроможність, повноваження щодо транскордонної та внутрішньої співпраці, та правозастосовні повноваження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку для того, щоб забезпечити дотримання нею стандартів IOSCO".

Згідно з наведеною концепцією законопроектом пропонується суттєве оновлення редакції Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків", відповідні комплексні зміни до законів України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" і "Про товарні біржі", нові редакції яких були затверджені Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів" № 738-IX від 19 червня 2020 року, а також зміни до Кодексу законів про працю України, Господарського

процесуального кодексу України, Цивільного кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, законів України "Про нотаріат", "Про оплату праці", "Про комітети Верховної Ради України", "Про банки і банківську діяльність", "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", "Про недержавне пенсійне забезпечення", "Про рекламу", "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень", "Про холдингові компанії в Україні", "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", "Про міжнародні договори України", "Про захист персональних даних", "Про безоплатну правову допомогу", "Про судовий збір", "Про адміністративні послуги", "Про депозитарну систему України", "Про запобігання корупції", "Про державну службу", "Про виконавче провадження", "Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади" та Декрету Кабінету Міністрів України "Про державне мито".

Основні новели, що передбачені законопроектом, як зазначалось, пропонують суттєві зміни профільного Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків", якими пропонується перегляд цілей та засад функціонування НКЦПФР, підвищення її регуляторної спроможності, розширення її повноважень, запровадження нових структурних механізмів їх реалізації, уточнення статусу службовців НКЦПФР, а також запровадження нових категорій службовців – уповноважених Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на проведення інспекції, проведення досліджень, супроводження, розгляд справ про правопорушення.

З метою законодавчого закріплення незалежності та спроможності вітчизняного регулятора ринків капіталу та організованих товарних ринків у Законопроекті передбачені закріплення гарантій незалежності НКЦПФР, операційної незалежності НКЦПФР при здійсненні повноважень, захист працівників НКЦПФР від будь-якого незаконного впливу, тиску, втручання, установлення особливостей фінансування та матеріально-технічного забезпечення діяльності НКЦПФР. Пропонується, зокрема, встановити механізми здійснення фінансування та матеріально-технічного забезпечення НКЦПФР за рахунок надходжень від надання НКЦПФР адміністративних послуг, сплати внесків на регулювання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків та коштів, які надходять для НКЦПФР в рамках програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, інших джерел, не заборонених законодавством, а також надання НКЦПФР права самостійно розподіляти та розпоряджатися такими коштами. Водночас проектом передбачені належні механізми забезпечення нагляду за процесом формування кошторису НКЦПФР та контролю за його використанням, зокрема, через Бюджетну раду НКЦПФР.

Для цілей законопроекту передбачені відповідні положення щодо проведення НКЦПФР інспекцій та досліджень, розгляду НКЦПФР справ про порушення законодавства та порядку застосування заходів впливу та фінансових санкцій. Разом із тим, пропонуються особливості порядку прийняття, набуття чинності та оскарження актів НКЦПФР, врегулювання збільшення ролі

представників громадськості через їх участь у роботі Громадської ради НКЦПФР, а також уточнення засад функціонування саморегулівної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринків. Крім того, пропонуються відповідні повноваження НКЦПФР щодо проведення досліджень для надання допомоги регулятору іноземної держави у рамках міжнародного співробітництва, правові засади здійснення НКЦПФР обміну інформацією, зокрема, інформацією, яка містить банківську таємницю та персональні данні, а також забезпечення збереження інформації, отриманої в рамках міжнародного співробітництва, з метою створення передумов для приєднання НКЦПФР до Меморандуму IOSCO та забезпечення можливості здійснення міжнародного співробітництва НКЦПФР.

Для названих цілей захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу законопроектом, зокрема, передбачено викладення у новій редакції Розділу XII "Протидія зловживанням на ринках капіталу" Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки", де запропоновані механізми протидії маніпулюванню, вчиненню інсайдерських правочинів та неправомірному розкриттю інсайдерської інформації на ринках капіталу. Крім того, зазначений розділ XII доповнено нормами щодо протидії фінансовим пірамідам. Також законопроектом передбачено доповнення Закону України "Про товарні біржі" новим розділом VI-I "Протидія зловживанням на товарних біржах" з метою протидії маніпулюванню на організованих товарних ринках, вчиненню інсайдерських правочинів та неправомірного розкриття інсайдерської інформації на цих ринках.

Міністерство фінансів України надало зауваження, якими звернуло увагу на необхідність узгодження положень проекту Закону щодо повноважень НКЦПФР із чинними законодавчими актами, якими встановлені повноваження та засади діяльності інших органів державної влади. Так, зокрема, висловлені застереження щодо запропоновано законопроектом наділення НКЦПФР невластивими їй повноваженнями щодо регулювання оціночної діяльності, що можливо призведе до дублювання повноважень між органами державної влади, існування одночасно двох Державних реєстрів суб'єктів оціночної діяльності, які ведуться різними органами державної влади, а також суперечливості нормативно-правових актів у сфері оцінки майна та оціночної діяльності. Аналогічні зауваження наведені до положень законопроекту щодо встановлення НКЦПФР вимог та затвердження переліку та складу статей фінансової звітності відповідно до Таксономії фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Також Міністерство фінансів надало зауваження щодо необхідності узгодження законопроекту із бюджетним законодавством, законодавством про державну службу та умови оплати праці державних службовців.

Міністерство економіки України підтримало законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій, які мають відношення до формування та реалізації державної політики у сфері регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків та пропонують розмежування функцій з формування єдиної державної політики щодо розвитку та функціонування ринків капіталу та реалізації зазначеної політики між НКЦПФР та органом центральної виконавчої влади, діяльність якого спрямовується через Кабінет Міністрів України, з метою

збільшення можливостей Уряду впливати на рішення, що стосуються розвитку ринків капіталу, як важливої складової економіки країни.

Міністерство юстиції України у своєму листі висловило необхідність доопрацювати законопроект з урахуванням приписів чинного законодавства у частині засад роботи членів НККПФР, її службовців та уповноважених осіб, нормативної діяльності НКЦПФР, а також інших її регуляторних функцій тощо.

Міністерство цифрової трансформації повідомило про підтримку законопроекту. Державна служба фінансового моніторингу України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомили про відсутність зауважень до законопроекту. Міністерство соціальної політики України, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державна регуляторна служба України, Національне агентство України з питань державної служби надали свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку надала довідку, відповідно до якої підтримує прийняття зазначеного законопроекту за умови врахування висловлених пропозицій. При цьому Національна комісія висловила концептуальні зауваження до законопроекту, що мають відношення переважно до необхідності, на думку комісії, підвищення рівня її незалежності та інституційної спроможності, а також розширення регуляторних повноважень. Зокрема, зауваження Національної комісії стосуються недоцільності запропонованого законопроектом здійснення Міністерством юстиції України державної реєстрації нормативно-правових актів, необхідності додаткових змін до Кодексу адміністративного судочинства України та Господарського процесуального кодексу України щодо неможливості зупинення в судовому порядку нормативно-правових актів комісії, а також доцільності розширення повноважень, серед іншого, у частині віднесення об'єктів цивільних прав до фінансових інструментів, стосовно доступу до банківської таємниці тощо.

Національний банк України повідомив, що опрацювання даного проекту Закону та надання висновку до нього потребує додаткового часу, та не надав офіційної позиції щодо законопроекту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надало свій висновок, в якому висловлено певні зауваження та пропозиції до проекту. Зауваження Головного науково-експертного управління мають відношення до вдосконалення понятійного апарату законопроекту, усунення положень оціночного характеру, його техніко-юридичного та редакційного доопрацювання тощо. Окрему увагу Головне науково-експертне управління звертає на деякі положення законопроекту, наслідком реалізації яких може бути невинуватене встановлення чи надмірне розширення дискреційних повноважень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, створення умов для виникнення конфлікту інтересів та можливостей для зловживання наданими їй повноваженнями, що може створювати корупційні ризики. Зокрема, висновком Головного науково-експертного управління пропонується суттєвий перегляд ліцензійних процедур та механізмів ліцензійної діяльності, передбачені законопроектом тощо.

Крім зазначеного, порівняльний аналіз положень даного законопроекту та положень проекту Закону про фінансові послуги та фінансові компанії (реєстр. № 5065), підготовленого у Комітеті до розгляду в другому читання та підтриманого на засіданні Комітету 22 вересня 2021 року виявив необхідність певного подальшого уточнення цього законопроекту з метою узгодження з проектом Закону про фінансові послуги та фінансові компанії після прийняття останнього в другому читанні та в цілому.

Врегулювання питання захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу передбачене Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженим Постановою Верховної Ради України № 1165-IX від 2 лютого 2021 року у пункті 138 підрозділу 6.4 "Розвиток фінансового сектору" Розділу 6 "Фінансова система" із терміном подання відповідного законопроекту не пізніше жовтня 2021 року.

Станом на 6 жовтня 2021 року даний законопроект не включений до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Враховуючи викладене вище, керуючись Регламентом Верховної Ради України, на підставі Закону України "Про комітети Верховної Ради України" Комітет **в и р і ш и в:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України **включити проект Закону** про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків" та деяких інших законодавчих актів України щодо регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках (реєстр. № 5865 від 26.08.2021) **до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України та за наслідками розгляду в першому читанні прийняти законопроект за основу.**

2. Доповідачем від Комітету щодо цього законопроекту визначити Голову Комітету народного депутата України Гетманцева Д.О.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

Вик. Мороз А.А.
255-27-36

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000440A3100AB198F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-32/03-2021/318303 від 13.10.2021

670098